

mijn oma altijd droeg en sterk naar verfrissingsdoekjes ruikt. Zo is ze er toch nog een beetje bij. Als kind was ik onder de indruk van haar wonderse wereld. De verhalen die ze vertelde over Bernadette van Lourdes en de herdertjes van Fátima, die ook een Mariaverschijning hadden gezien, waren net sprookjes. Maar toen ik ouder werd en mijn oma verzekerde dat ik toch echt niet het klooster in wilde, kreeg haar missioneringsdrang steeds minder vat op me. Ik had mijn eigen Madonna aan de muur hangen met rood gestifte lippen en netkousen aan.

Toewijding

Alles is oud, valt me op als we die ochtend door het hoger gelegen Lourdes lopen. Huizen zijn nauwelijks opgeknapt, bekabeling loopt dwars over de brokkelige straten. Misschien is dat wat de pelgrims ook willen; het authentieke Lourdes uit de tijd van Bernadette. Na de lunch lopen mijn ouders en ik opgetogen door de Sint Jozef-poort het heiligdom op, waar het nu opvallend rustig is. Alsof alle pelgrims een middagdutje doen. We lopen naar de grot waar volgens de overlevering Maria is verschenen, het traditionele hoogtepunt voor alle bedevaartgangers. Er staat tot onze verbazing geen lange rij. Ik loop achter mijn vader aan en laat mijn hand over de rotswand gaan. Net als hij. Net als iedereen dat doet. De wand voelt koel. Af en toe valt er een druppel op mijn hoofd. Achter glas is de bron te zien met het water dat nooit zijn kracht schijnt te verliezen. Mijn moeder loopt achter me. We zwijgen. We nemen plaats op de kerkbanken voor de grot. In gedachten zie ik mijn oma en opa geknield op de eerste rij zitten. De ogen gesloten, verzonken in gebed. Ik blijf kijken naar al die mensen die voorbij

schuifelen, stoffen zakdoeken over de wand vegen. Er is een vrouw uit Senegal die een lang kleurrijk gewaad draagt met Maria erop. Sommigen kussen de wand. Dat gaat me te ver, fluistert mijn moeder tegen me. Alle nationaliteiten. Alle leeftijden. Het ontroert me. Deze toewijding. Deze plek. Iedereen zit stil naast elkaar. Te bidden of te mediteren. Het enige geluid dat ik hoor; is van een man in een invalidenkarretje met snerpende banden. Ik begin zonder aarzeling te bidden en voel me verbonden met mijn ouders, zoals mijn vader zich verbonden voelt met de zijne. Tijd en plek vallen samen. Voor even. Vanaf dat moment lijkt er iets te kantelen. De kritische vragen, vooroordelen, de afstand maken

Mis in de Lourdesgrot.

plaats voor een gevoel mee te willen doen. Een gevoel dat versterkt wordt door de internationale mis later die week in de reusachtige ondergrondse kerk.

Festivalgevoel

Een Italiaanse aartsbisschop draagt de mis op. Vijf bisschoppen en wel honderd priesters assisteren hem. Tijdens de eucharistieviering staan ze allemaal rondom het altaar met hun handen in de lucht. Ik zie dat het mijn vader raakt. We zingen met duizenden mensen Ave, ave, ave Maria. Het orgel klinkt luid. Het is een soort festivalgevoel. Alsof er buiten Lourdes geen andere wereld meer bestaat. Geen klimaatcrisis, geen oorlog. Wij zijn Lourdes. Net als mijn opa en oma dat ook waren.

Op onze allerlaatste avond lopen we mee in de kaarsenprocessie. Klokslag negen uur begint de stoet te trekken. Overal branden vlammetjes, zo ver je kan kijken. Mijn vader zingt uit volle borst het credo mee in het Latijn, de geloofsbelijdenis. Hij heeft de tekst niet nodig die op zijn papieren kaarsenhouder is afgedrukt. Zijn stem klinkt veel luider dan die van de andere pelgrims om ons heen. Het lijkt bijna alsof de priester in hem weer een beetje is ontwaakt en mijn opa Joseph en oma Keetje vanaf de Esplanade des Processions toekijken en hun oudste zoon een bemoedigend knikje geven.

Katja Kreukels (Amsterdam) schreef eerder het boek 'Mijn vader was priester' (Querido, 2019)

We nemen plaats op de kerkbanken voor de grot. In gedachten zie ik mijn oma en opa geknield op de eerste rij zitten. De ogen gesloten, verzonken in gebed.

Katja Kreukels

Vader met opa en oma Kreukels, toen vader nog priester was op IJsland.